

[Damsgaard.]

havde været længere fremme med løsningen af. Det skal imidlertid ikke forklejne de resultater, som er nået, og som tæller med i grundlaget, når vi skal løse de tilbagestående opgaver.

De tal, man kan læse ud af den økonomiske årsoversigt, understreger både de vigtige resultater, som er nået, og alvoren i de problemer, som står tilbage på de økonomiske områder. Det må sådan set være rimeligt at drage enkelte af disse hovedtal frem i vurderingen af den økonomiske politik, som finanslovforslaget er en vigtig del af. Det er allerede gjort af tidligere ordførere, men jeg gør det også.

I 1969 steg den reelle produktion her i landet med 7 pct. Vi skal adskillige år tilbage for at finde en tilsvarende fremgang på et enkelt år. Det blev nået bl. a. i kraft af en forøgelse af den samlede beskæftigede arbejdsstyrke med 40.000 eller ca. 2 pct. og dertil igen beskæftigelse i byerhvervene af en arbejdsstyrke på ca. 15.000 mennesker, som frigjordes fra landbrugsproduktionen. Det betød, at den fulde beskæftigelse blev genvundet, det første store resultat; det må da kunne glæde den socialistiske opposition. Målt i penge var stigningen godt 13 milliarder kr. Selv når vi ser bort fra den del, der modsvares af højere skatter og højere priser, bliver der tilbage til det, som den enkelte private borger kan råde over, en reel stigning på omkring 8 pct. eller rundt regnet en fremgang dobbelt så stor som normalt på et år.

Det er det andet store resultat, at produktionen og den samlede velstand i vort samfund steg stærkere end i adskillige år forud. Investeringerne i boliger og arbejdspladser, i veje, sociale institutioner osv. steg kraftigt. Målt i penge blev de samlede investeringer i 1969 omkring 5,5 milliarder kr. større end i 1968, og målt i reelle goder var stigningen 14-15 pct. på dette ene år.

Til trods for at produktionen voksede vel mere end nogen sinde før på et enkelt år, brugte vi endnu mere. Forbrug og investering, privat og offentlig tilsammen, steg med 15 milliarder kr., og det er jo her, bekymringen kan sætte ind over for det lyse billede, jeg har tegnet: 15 milliarder kr. over for produktionens plus på 14 milliarder kr. Det betød, at vi øgede vort løbende underskud over for udlandet med 1 milliard kr. Hvor

det årlige underskud på betalingsbalancen i 1960erne typisk har været omkring 2 pct. af nationalproduktet, voksede det i 1969 til 3 pct. Ud over at sætte forbrug og investering op svarende til den store produktionsstigning i 1969 tog vi så at sige forskud på en del af produktionsstigningen i 1970 ved at låne i udlandet. Det er en af årsagerne til, at der kun er plads til en meget begrænset yderligere stigning i forbrug og investering i 1970; vi har allerede taget en del af denne produktionsforøgelse i 1970 til indtægt.

Vi står her over for den alvorlige skævhed i vort samfunds økonomi, nemlig vort løbende underskud over for omverdenen. At rette dette op er den kommende tids mest påtrængende opgave i den økonomiske politik, set med mine øjne. Nogle vil måske nok sige: ja men kan et underskud på 3 pct. af produktionen eller omkring $\frac{1}{8}$ af, hvad der i det samme år blev investeret i forretningen Danmark, da være et så alvorligt problem? Man må imidlertid gøre sig klart, at de internationale lånevilkår, som et samfund står over for, er helt andre end dem, en virksomhed indenlandsk står over for. Det virkelig alvorlige ved et fortsat underskud af denne størrelse er, at det gør dansk beskæftigelse og produktion afhængige af, at vi fortsat kan opnå den kapitaltilførsel udefra, der skal til for at dække det, og udsigterne til, at dette stadig vil være muligt, er vel ikke så lovende.

Det andet alvorlige problem, som underskuddet trækker med sig, er den meget høje indenlandske rente. Så længe et underskud af denne størrelse skal finansieres udefra, og så længe renteniveauet i andre lande ligger så højt, som tilfældet i øjeblikket er, er der ikke mulighed for et lavere renteniveau her i landet, så vidt jeg kan bedømme det. Mange havde ventet og håbet, at sidste års valutatilpasninger ude i Europa ville have banet vejen for et lavere renteniveau internationalt, men vi må desværre konstatere, at det ikke foreløbig er blevet tilfældet.

Disse forskellige forhold må med, når man skal bedømme finanslovforslaget, herunder det foreslåede kasseoverskud af en størrelse på $1\frac{1}{2}$ pct. af nationalproduktet. Der har været talt en del om, hvorvidt netop dette tal for kasseoverskuddet — og efter Økonomisk Årsoversigt forventes det nu at blive knap 1,7 milliard kr. for det kom-